

Wist je dat?

Papyrus, perkament en papier

We worden vaak bedolven door papier! Kranten en reclamefolders komen met kilo's tegelijk onze brievenbussen binnen. Maar toen de Bijbel werd geschreven, was er geen papier, en geen drukpers. Men schreef (met de hand) op 'papyrus'. Deze voorloper van ons papier werd gemaakt van de stengels van de papyrusplant; een rietgewas dat veel voorkwam in Egypte. Die werden in repen gesneden en verticaal naast elkaar gelegd. Door er een tweede laag overheen te leggen, nu horizontaal, en de lagen aan elkaar te lijmen, ontstond een blad. Het oppervlak werd glad gemaakt, tot men tenslotte iets had waar goed op te schrijven was. Nu kan op één blad niet zoveel staan, en daarom naaide men vele bladen aan elkaar, waardoor een lange strook ontstond. Zo'n strook werd dan opgerold en vormde een 'boekrol', die gemakkelijk te hanteren en op te bergen was. De meeste rollen waren ongeveer 10 meter lang. Een rol werd in kolommen beschreven, zodat men die al lezende aan één kant af- en aan de andere kant oprollen kon. In Jeremia 36:23 kun je lezen: "Telkens als Jehudi drie of vier kolommen gelezen had, sneed de koning ze met een schrijversmes af en wierp ze in het vuur". Zonde van de kostbare boekrol, maar nog erger was deze schandalige manier van omgaan met Gods woord!

In ongeveer de tweede eeuw na Christus ontstond een nieuwe boekvorm: men legde een aantal papyrusbladen op elkaar en vouwde ze dan dubbel. Zo ontstond er een boekje met bladzijden, bijvoorbeeld zoals 'Met Open Bijbel'. Deze, veel handiger, boekvorm noemen we 'codex'.

De grootste verandering volgde echter in het begin van de vierde eeuw: het gebruik van 'perkament'. Schapehuid werd op een speciale manier geprepareerd, ontdaan van haren en ingewreven met een soort kalk. Hiermee ontstond een materiaal dat goed te beschrijven en bovendien heel duurzaam was. Pas veel later, in de twaalfde eeuw na Christus, begon men papier uit vezelachtige stoffen, zoals linnen of houtpap, te maken. Nog later volgde de uitvinding van het boekdruken. Eindelijk kon men van boeken — en dus ook Bijbels — een veel grotere aantallen maken. Het was niet langer nodig ieder handschrift zorgvuldig over te schrijven.

